

Základní škola Mníšek pod Brdy, okres Praha západ

Školní preventivní program 2019/2020

Základní škola Mníšek pod Brdy,
Komenského 420
252 10 Mníšek pod Brdy
IČO 47005203
tel. 318 592 254
fax 318 592 877
E-mail: solnicka.ondrej@zsmnisek.cz
www.zsmnisek.cz

Zpracovatel programu:

Mgr. Ondřej Solnička metodik prevence sociálně patologických jevů.
Konzultační hodiny pro **rodiče**: po 15:00 – 16:00
Konzultační hodiny pro **žáky**: po – pá od 8:00 – 15:00
Mgr. Michaela Pažoutová ředitelka školy

Obsah

Základní škola Mníšek pod Brdy, okres Praha západ.....	1
Školní preventivní program 2019/2020.....	1
Úvod.....	4
Charakteristika školy.....	5
Školské poradenské pracoviště.....	5
Analýza výchozí situace.....	5
Cíle prevence na škole.....	6
Dokumentace a legislativa:.....	7
Legislativa.....	7
Pedagogická diagnostika.....	7
Formy rizikového chování ve škole.....	8
Záškoláctví.....	8
Šikana, kyberšikana a extrémní projevy agrese.....	8
Scénář pro řešení obyčejné počáteční šikany (Kolář, 2011).....	9
Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011).....	10
Rizikové sporty a doprava.....	12
Prevence projevů rasismu a xenofobie.....	12
Prevence sexuálního rizikového chování.....	12
Prevence v adiktologii.....	13
Prevence poruch příjmu potravy.....	13
Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí.....	14
Evaluace.....	15
Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi.....	16
Propagace.....	17
Metody při realizaci prevence.....	17
Časový harmonogram.....	18
Návrh rozpočtu.....	18
Řešení přestupků.....	18
Personální zajištění prevence.....	19
Výchovný poradce.....	19
Metodik prevence.....	19
Pedagogové.....	19

Ředitel školy	20
Vrátný u vchodu školy	20
Školní poradenské pracoviště	20
Seznam základních zákonů a metodických listů v oblasti prevence	20
Seznam dostupné literatury, videotéka	21
Kouření není moderní	21
Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence v oblasti sociálně patologických jevů	22
Adresář organizací zabývajících se primární prevencí a kontakty	22
Příloha č. 1	I
Doporučený postup při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek. (Návykové látky omamné i psychotropní. Dále jen OPL, včetně tabáku a alkoholu.)	I
Konzumace tabákových výrobků ve škole nebo v době vyučování.	I
Konzumace alkoholu ve škole nebo v době vyučování	I
Nález alkoholu ve škole	II
Zadržení alkoholu u některého žáka	II
Konzumace OPL ve škole nebo v době vyučování	II
Nález OPL ve škole	III
V případě podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe:	III

Úvod

V dnešní společnosti dochází stále častěji a výrazněji k projevům sociálně patologických jevů. Nejedná se pouze o nebezpečí ze strany drog a ostatních návykových látek. S rychlým životním tempem dochází stále častěji k absenci kvalitních mezilidských vztahů a ze společnosti se vytrácejí hodnoty nutné pro zdravý vývoj jedince.

Město Mníšek pod Brdy je vzdáleno asi 30 km jižně od Prahy, vzhledem k dobré dopravní dostupnosti dojíždí do Prahy většina pracujících obyvatel, ale i většina našich bývalých žáků. Ti využívají široké nabídky škol k dalšímu studiu. Praha je však oproti Mníšku místem s větším množstvím nástrah a nepříjemností. Je tedy třeba, aby byli žáci do života připraveni a uměli zvládat situace, kdy je třeba ovládat své chování, správně se postavit k nejrůznějším situacím a umět vhodně prosadit svůj názor.

Chování a jednání dětí v dnešní době velmi ovlivňuje digitální svět a vše co se v něm odehrává. Internet je zdrojem mnoha užitečných informací. Není třeba ale zdůrazňovat, že v případě kdy žáci neznají správné zásady pro chování se ve virtuálním světě, stávají se mnohdy oběťmi různých podvodníků a dalších lidí jednajících za hranou zákona. V neposlední řadě je tu pak problematika dětských vzorů. Pro děti je přirozené si v určitém věku hledat vzory, které jsou pro ně inspirací. Jednají pak často podle jejich chování, které do našeho společenského života nepatří.

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Na konci každého školního roku je hodnoceno plnění a efektivita aktivit preventivního programu. Prevence se tudíž musí zaměřit na mimoškolní aktivity, které vedení školy umožňuje pedagogům realizovat.

Nárůst sociálně patologických jevů, včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku, se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky. Je důležité vzbudit v žácích důvěru vůči učitelům, poskytnout jim potřebné informace o drogové problematice, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Charakteristika školy

ZŠ v Mníšku pod Brdy je plně organizovaná maloměstská škola s celkovým počtem okolo 830 žáků. První stupeň je složen z 22 tříd a na druhém stupni je tříd celkem 13. Celá škola sídlí na adrese Komenského 420 v několika vzájemně propojených budovách.

Do školy se každým rokem hlásí větší množství žáků, na které škole reaguje otvářením většího počtu tříd. Idea školy je však zachování menšího počtu dětí ve třídě. V každé třídě jsou nově instalovány moderní prezentační prvky včetně nábytku. Sociokulturní a národnostní charakteristika nově příchozích žáků odpovídá jevu stěhování mladých lidí na předměstí metropolí. Ve škole se nachází několik rizikových míst, mezi které patří WC a prostory šaten v přízemí budovy. Školní řád i preventivní program zohledňují práci s rizikovými faktory a potenciálními možnostmi vzniku rizikových situací ve škole.

Školské poradenské pracoviště

Na naší ZŠ funguje školní poradenské pracoviště, jehož členy jsou, školní metodik prevence, výchovný poradce pro 1. stupeň, výchovný poradce pro 2. stupeň, speciální pedagog a školní psycholog. Školní metodik prevence je spolu s ředitelkou školy garantem preventivního programu. Má ve své kompetenci organizovat prevenci rizikového chování na škole a ve spolupráci s výchovnými poradci a školním psychologem řešit nastalé problémy. V závažnějších případech jsou problémy řešeny také ve spolupráci s vedením školy. Školské poradenské pracoviště se schází jedenkrát měsíčně, v případě potřeby častěji.

Analýza výchozí situace

Základní škola je ve městě jediná, mnoho rodin zde žije již několik generací a má k městu a jeho okolí pozitivní vztah. V poslední době však dochází k významnému nárůstu nově přistěhovaných obyvatel.

Primární prevence je prováděna na škole již několik let. Vyučující se snaží sledovat vzájemné chování a změny jednání žáků. Pokud je zaznamenán negativní projev či změna v chování, jsou povinni toto řešit jednak s třídním učitelem, dále pak s pracovníky školského poradenského pracoviště, rodiči a vedením školy.

Do rozvrhu jsou též zařazeny třídnické hodiny, které se pravidelně opakují každé pondělí a umožňují pedagogům dlouhodobou práci s třídním kolektivem, na kterou v obvyklých hodinách mnoho času nezbývá.

Vztahy mezi žáky ve třídách jsou až na výjimky dobré. Škola je zapojena mimo jiné do programu „Rodiče vítáni“ což umožňuje zákonným zástupcům dětí snadněji se školou spolupracovat. Většina rodičů spolupracuje se školou dobře a má o výchovu dětí zájem. V některých případech však rodiče vnímají školu jako instituci, ve které jejich dítě dostane základní vzdělání a bude zároveň vychováno. Požadavek úplné výchovy dětí však škola splnit nikdy nemůže, a je z velké části na rodičích, aby začali se školou spolupracovat.

Ve škole funguje od roku 2014 vrátnice, pro dohled nad pohybem cizích osob ve škole. Každá cizí osoba, se musí při příchodu a odchodu zapsat.

Cíle prevence na škole

Cílovou skupinou programu preventivní strategie jsou žáci i učitelé ZŠ Mníšek pod Brdy. Dlouhodobým cílem je vést žáky k ohleduplnému vystupování a vzájemnému respektování. Dále pak je připravovat na obtížné situace, které přináší každodenní život jako je například správná komunikace, rozpoznání manipulace ad.

Střednědobé cíle jsou vázány na kritické zacházení s informacemi z internetu, posilování hodnot člověka a podpora mezilidských vztahů skrz otevřenou komunikaci. Mezi krátkodobé cíle pak pro tento rok spadá posilování mezitřídních vztahů formou společných projektů a zařazování témat primární prevence. Dále pak podpora dialogu a spolupráce mezi staršími a mladšími žáky.

Na druhém stupni jsou v průběhu září realizovány stmelovací programy, které probíhají ve všech paralelkách zároveň a společně.

Dlouhodobé cíle preventivního programu jsou zakotveny ve školním řádu, který stanovuje pravidla fungování školy.

Dokumentace a legislativa:

Do dokumentace k preventivnímu programu spadají záznamy z jednání, které jsou archivovány u výchovných poradců, ve kterých jsou zaznamenány aktivity, průběhy jednání a další akce. Návody pro ostatní učitele při řešení problémových situací (součást preventivního programu). Další zápisy z akcí, které souvisejí s preventivní tematikou. Následně pak také metodické pokyny MŠMT a výsledky anket, sociometrických šetření a samozřejmě i program preventivní strategie.

Legislativa

- metodická doporučení MŠMT atd.
- krizový plán školy – co dělat v případě výskytu rizikového chování žáků
- síť organizací a služeb, poskytujících odbornou pomoc
- přehled volnočasových aktivit v regionu a mimoškolních aktivit školy,
- literární a další informační zdroje (seznam odborné a metodické literatury, seznam DVD, videokazet atd.),
- spolupráce na regionální úrovni v systému prevence (krajský protidrogový koordinátor, krajský školský koordinátor, NNO, OMP, protidrogový koordinátor statutárního města, OSPOD, nestátní organizace v regionu, psycholog, psychiatr, praktický lékař atd., preventivní skupina, městská policie, Policie ČR, zdravotní ústav atd.),
- archivace předchozích verzí MPP a evaluace MPP z minulých období,
- archivace výsledků anket, sociometrických průzkumů a různých šetření,
- SWOT analýzy ve třídách, hodnocení a další podklady od třídních učitelů aj.

Pedagogická diagnostika

Učitelé věnují pozornost žákům, registrují signály o možném problému žáka a společně hledají příčiny a vhodné formy nápravy. V případě potřeby, spolupracují s rodiči ŠMP a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Do diagnostiky se v potřebných případech zapojují další odborné instituce (PPP, SPC, či soukromá odborná pracoviště, se kterými škola dlouhodobě spolupracuje.). V nutných případech je u třídního kolektivu zjišťována třídní atmosféra pomocí dotazníků SORAD.

Formy rizikového chování ve škole

Záškoláctví

Záškoláctví („chození za školu“) lze definovat jako neomluvenou nepřítomnost žáka ve škole. Jedná se o přešůpek žáka, který úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, zároveň však jde též o provinění proti školskému zákonu (zákon č. 561/2004 Sb., v aktuálním znění), který obsahuje ustanovení o povinné školní docházce.

Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které mají neblahý vliv na osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví je součástí školního řádu, školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřeno Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“. Prevence proti záškoláctví je i součástí školního řádu.

Šikana, kyberšikana a extrémní projevy agrese

Do této skupiny projevů rizikového chování řadíme jakékoli extrémní formy agresivního chování namířené proti druhé osobě (např. fyzické napadení s následkem ublížení na zdraví atd.), proti sobě (sebepoškozování, sebetrýznění, suicidální chování atd.) nebo proti věcem (vandalismus ve smyslu poškozování např. školního majetku, zařízení při sportovních utkáních, sprejerství atd.). Z tohoto hlediska je šikana pouze jedním z mnoha různých podob extrémně agresivního chování. Hranici pro označení „extrémní projevy agresivního chování“ přitom chápeme tak, že takové chování má za následek prokazatelnou psychologickou, fyzickou nebo materiální škodu či újmu. V tomto smyslu pak do tohoto velmi širokého konceptu samozřejmě spadají jakékoli projevy chování, které mají za následek dopad na zdraví či majetek a také sebepoškozování v jakémkoli smyslu slova. Podrobně se problematikou šikany zabývá Metodický pokyn MŠMT „K prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Dva scénáře postupů při podezření na šikanu či extrémní projevy agrese jsou popsány na další straně.

Scénář pro řešení obyčejné počáteční šikany (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídnická hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Postup při šetření šikany při jakémkoliv podezření nebo při ohlášení šikany

V případě podezření nebo ohlášení šikany, je třídní učitel povinen:

- ihned nahlásit metodikovi prevence a výchovnému poradci
- vést samostatně šetření, případně s pomocí výše jmenovaných (Strategie šetření)
- zapisovat veškeré pohovory a nechávat je žákům podepsat

Podmínka: šetření provádí tak, aby třída (potenciální agresori) nepojali podezření.

Tedy zpočátku si „nevytahují“ žáky z výuky, nemluví jen s obětí.

Šetření provádí třídní učitel takto:

1. **Zkontaktuje oběť** – vyptá se citlivě na konkrétní formy šikany. Neptá se na nic, o čem oběť nechce mluvit. Nenaléhá! Nabízí pomoc, ptá se, co by oběť potřebovala, apod.
2. **Vytvoří si seznam důvěryhodných svědků** – aspoň 4 – 5 lidí, kterých se vyptává a rozhovor vede obecným směrem: Co se vám nelíbí za chování? Kdo to všechno odnáší? Kdo jsou ti provokatéři? (snaží se odpoutat pozornost od šikanovaného, je dobré, když na šikanu upozorní sami žáci a ne učitel, na což nemůžeme spoléhat).
3. **Provede rozhovor s obětí šikany** – velmi citlivě se vyptává na bližší okolnosti šikany, oběť ujistí, že má podporu pedagogů, případně spolužáků, snaží se získat podrobný průběh šikany. Zjišťuje, co oběti nejvíce vadí, co je možné prokázat a co není možné prokázat. Zjišťuje klima ve třídě, s kým oběť kamarádí, nekamarádí. Je si vědom toho, že se jedná o silný emocionální vjem a oběť může přehánět nebo se také snažit vše bagatelizovat, protože je vystrašená.
4. Teprve po rekonstrukci situace si k pohovorům vezme původce šikany, aktéry nekamarádského chování. S nimi již mluví: Jaká je tvá účast? Co jsi přesně dělal? Jak to víš? Co jsi viděl?
5. Výsledky pohovorů probere s preventistou a výchovným poradcem, společně navrhnou opatření a výchovná poradkyně s ním seznámí ředitelku školy a probere s ním výchovná opatření původců šikany.

Inspirace řešení ze základní školy Hronov

Rizikové sporty a doprava

Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě je z hlediska realizace školské prevence v ČR relativně nová forma rizikového chování. Obecně jej definujeme jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví, nebo dokonce přímého ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě. Řadíme sem např. tajné závody aut přímo za plného provozu, záměrné ježdění pod vlivem psychoaktivních látek atd. Z hlediska sportu pak jde např. o aktivity jednoznačně a vědomě překračující fyzické síly a možnosti aktéra či aktérů (např. nekvalitně připravené raftové sjezdy divokých řek bez potřebného vybavení a zkušeností), vystavování se nepřiměřenému riziku při sportu (např. snowboarding v lavinových polích či vysoce nebezpečných zónách nebo extrémní sjezdy horských kol v nebezpečném terénu bez ochranných pomůcek atd.). Riziko přitom v duchu předchozího textu nechápeme jen jako záměrné vystavování sebe sama nepřiměřenému riziku, ale současně také jako ohrožování dalších osob a poškozování svého i cizího majetku a vybavení.

Prevence projevů rasismu a xenofobie

Rasismus a xenofobie je obecně soubor projevů směřujících k potlačení zájmů a práv menšin, které pro potřeby školské prevence třídíme do obou uvedených kategorií, tedy zastávání rasové nerovnocennosti v jakémkoli smyslu slova, podporování rasové nesnášenlivosti a netolerance vůči menšinám a odlišnostem. Podrobnější informace o prevenci a výchově vůči projevům rasismu, xenofobie a intolerance lze nalézt v Metodickém pokynu MŠMT „K výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance“.

Prevence sexuálního rizikového chování

Sexuální rizikové chování považujeme za soubor behaviorálních projevů doprovázejících sexuální aktivity a vykazujících prokazatelný nárůst zdravotních, sociálních a dalších typů rizik. Může se přitom jednat o relativně v populaci frekventované fenomény (např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky např. v nevhodných hygienických podmínkách atd.). Patří sem také fenomény kombinující více typů rizikových projevů, jako např. kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách atd. Zařazujeme sem také

různé nové trendy/fenomény přinášející zvýšené riziko i jiných než pouze zdravotních dopadů, jako např. zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem, ev. nahrávání na video se zvýšeným rizikem zneužití takového materiálu. Proces realizace sexuální výchovy na základních školách je uveden v Doporučení MŠMT „K realizaci sexuální výchovy v základních školách.

Prevence v adiktologii

Za prevenci v adiktologii považujeme takové aktivity a programy, které jsou skutečně zaměřeny a souvisejí s užíváním a uživateli návykových látek v širší pojetí oboru adiktologie. Programy specifické primární prevence užívání návykových látek se vyznačují třemi hlavními charakteristikami: přímým a explicitně vyjádřeným vztahem k oblasti užívání a uživatelů návykových látek a tématům s tím spojeným, jasnou časovou a prostorovou ohraničeností realizace a zacílením na jasně ohraničenou a definovanou cílovou skupinu a s tím související zdůvodnění matchingu (tj. přiřazování určité skupiny či jednotlivce k danému typu programu odpovídajícím potřebám a problémům cílové skupiny), (viz také Miovský et al., 2010). Součástí prevence je nácvik aktivního posilování odmítavého postoje k nabídnuté návykové látce (odmítnutí nabízeného alkoholického nápoje nebo marihuanové cigarety).

Prevence poruch příjmu potravy

Spektrum poruch příjmu potravy chápeme v souladu se současným pojetím zdravotní prevence jako poruchy způsobené rizikovými vzorci chování ve vztahu k příjmu potravy založeném většinou na negativním sebehodnocení odvozeném od zkresleného vnímání vlastního těla s důsledky jak výrazné podváhy, tak výrazné nadváhy a jejich dalších komplikací zdravotních, sociálních a psychologických. Rizikové chování ve vztahu k výživě u adolescentů podrobněji popisují Krch, Csémy, & Drábková (2003). Současně je nutné tuto oblast chápat v širším kontextu potřeb zdravého, vyváženého životního stylu a životosprávy od raného dětství zvláště u rizikového jedince a jeho rodiny na pozadí společenského přístupu k problematice (tlaku k extrémním, pro mnohé nedostižným „virtuálním“ ideálům krásy).

Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí

Do okruhu poruch a problémů spojených se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte řadíme veškeré projevy spojené s následky týrání, zanedbávání či zneužívání (jako jsou např. deprivací projevy, výchovné problémy, adaptační problémy, zdravotní a psychické následky atd.). Do této oblasti spadá jak okruh programů zaměřených na prevenci výskytu těchto jevů ve společnosti, tak včasné zachycení jejich projevů včetně odpovídající intervence.

Evaluace

Bude doplněna na konci školního roku.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Škola již několik roků spolupracuje:

- Sociální odbor Města Mníšek pod Brdy – při řešení výchovných problémů.
- OPD Praha západ – při řešení výchovných problémů.
- Učitelé spolupracují s metodikem prevence a výchovnými poradci,
- s dětskými a odbornými lékaři,
- s Policií ČR,
- s Městskou policií,
- s neziskovou organizací Magdaléna o.p.s. a Projektem Odyssea o.s.
- se vzdělávacími institucemi NIDV,
- se sportovními a zájmovými organizacemi.

Propagace

O Školní preventivní strategii je veřejnost informována prostřednictvím webové prezentace školy (www.zsmnisek.cz), Facebookové stránky a rodiče také na třídních schůzkách.

Metody při realizaci prevence

- Na 1. stupni vést děti ke schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty uvnitř kolektivu.
- Od 6. ročníku je zařazen předmět Výchova ke zdraví dle ŠVP.
- Na 2. stupni využívat simulačních her, které nenásilnou formou učí žáky správnému chování, k vytváření postojů, k vyjadřování svých názorů, odmítání toho, co nechci, co se mi nelíbí, co není správné.
- Využívání třídnických hodin kdy mají žáci možnost hovořit o vztazích ve třídě, společně si vysvětlovat, co se jim na druhém líbí či nelíbí.
- Je kladen důraz na zodpovědnost jednotlivce za své jednání a zdraví své i ostatních.
- Pobytové programy spojené se sportovní činností – LVVZ, cyklistický kurz, exkurze s třídním učitelem nebo zdravotní vycházky.
- Aktivity doplňující výuku – divadelní, kulturní a filmová představení, návštěvy výstav.
- Sportovní činnost k aktivnímu trávení volného času – sportovní kroužky.
- Návaznost na sportovní aktivity – zapojení do okresních sportovních soutěží.
- Využití nabídky rodičů k vedení kroužků.
- Nabídka zájmových kroužků pro žáky ve škole pod vedením učitelů.
- Organizování sportovních aktivit pro žáky – plavání, bruslení.
- Veřejná vystoupení pro rodiče a veřejnost, v Domovech důchodců.
- Tvorba výrobků na vánoční knoflíkový trh a na velikonoční trh.
- Organizace a uspořádání školní akademie.
- Začlenění preventivních témat do plánů RV, OV a dalších předmětů.
- Zavedení vrátnice u vchodu školy.
- Zapojení do projektu NNTB – nenech to být.
- Zařazení adaptačních výjezdů pro žáky 2. stupně.

Časový harmonogram

Většina aktivit probíhá v průběhu celého školního roku zejména pak při pravidelných třídnických hodinách. Třídní učitelé a ostatní vyučující pracují se žáky průběžně celý školní rok, využívají každé příležitosti, aby žáky vedli k cílům, které jsme si stanovili.

Návrh rozpočtu

Na kalendářní rok 2020 žádá škola o grant primární prevence z MŠMT v celkové výši 120 000 Kč na úhradu preventivních programů pro žáky i pedagogy, ve spolupráci s neziskovou organizací Magdaléna o.p.s., na úhradu práce metodika prevence – koordinátora projektu a především **třídních vyučujících**, kteří se na projektu (v případě schválení) budou spolupodílet vedením třídnických hodin, zaměřených na témata primární prevence.

Řešení přestupků

Základním závazným pravidlem je školní řád. S jeho obsahem jsou žáci seznámeni na začátku školního roku. Rodiče jsou informováni na začátku školního roku pomocí výtahu ze školního řádu, který obdrží žáci v žákovských knížkách.

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Ve škole jsou sledovány i další sociálně patologické jevy: šikana, vandalismus, brutalita, rasismus a další. Při odhalení některých z těchto porušení jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy se lze preventivně ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- Individuální pohovor se žákem,
- jednání s rodiči na úrovni výchovné komise,
- doporučení kontaktu s odborníky,
- v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě,
- v případě distribuce návykových látek oznámení Policii ČR.

Drobné přestupky řeší třídní učitel, závažnější jsou pak řešeny s vedením školy, výchovným poradcem, metodikem pro prevenci a samozřejmě s rodiči.

V případě potřeby škola kontaktuje sociální odbor, OPD a při trestné činnosti Policii ČR – viz příloha č. 1.

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), o náhlém i trvalém neúspěchu v učení, o obtížné komunikaci, o konfliktu s rodiči, o porušování pravidel soužití ve škole žákem nebo o krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, dále navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje je o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti - SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. V případě potřeby svolává výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů ad.

Vrátný u vchodu školy

Vrátnice byla na naší škole zřízena v návaznosti na útok ve škole ve Žďáru nad Sázavou, při kterém bylo smrtelně zraněno několik studentů. Vrátnice má sloužit jako prevence ochrany dětí před takovým případným útokem.

Školní poradenské pracoviště

- Vedení školy, třídní učitelé a ostatní učitelé,
- výchovné poradkyně, metodik prevence,
- školní psycholog a speciální pedagog.

Seznam základních zákonů a metodických listů v oblasti prevence

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.
- Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 24 246/2008 – 6 k prevenci a šikanování.
- Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Středočeského kraje.
- Minimální preventivní program školy.
- ŠVP.

Seznam dostupné literatury, videotéka

- DVD – Když musíš, tak musíš

Kouření není moderní

- Pozor droga
- Vzlety a pády
- Drogová závislost
- Na zdraví
- Matka a dítě
- Láska je láska
- Oči hadů
- Abeceda lidské sexuality
- Děti a drogy
- Školáci versus drogy
- Rodiče a svět drog

Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence v oblasti sociálně patologických jevů

Viz bod: Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi.

Adresář organizací zabývajících se primární prevencí a kontakty

- Prevcentrum – Meziškolská 1120/2, Praha 6 +420 233 355 459
- PPK, Weberova 213, Praha 5 +420 603 294 304
- dětský lékař – ZŠ Mníšek pod Brdy +420 318 592 467
- dětský lékař – ZŠ Mníšek pod Brdy +420 318 592 375
- Policie ČR – Mníšek pod Brdy +420 318 592 254
- Magdaléna o.p.s. – Mníšek pod Brdy +420 318 599 124
- MěÚ, Mníšek pod Brdy, sociální odbor +420 318 541 931
- Projekt Odyssea o.s. +420 775 276 770

Minimální preventivní program není uzavřeným dokumentem, ale slouží pouze k základní práci v rámci primární prevence. V průběhu školního roku učitelé a další pracovníci zapojení do minimálního preventivního programu reagují na aktuální chování žáků, jejich náměty a připomínky.

Celý minimální preventivní program je součástí školního řádu.

Metodik prevence: Mgr. Ondřej Solnička

Ředitelka školy: Mgr. Michaela Pažoutová

Zpracoval Mgr. Ondřej Solnička, metodik prevence sociálně patologických jevů.

Příloha č. 1

Doporučený postup při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek. (Návykové látky omamné i psychotropní. Dále jen OPL, včetně tabáku a alkoholu.)

Pozn.: Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy ve všech případech, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Konzumace tabákových výrobků ve škole nebo v době vyučování.

- Látku okamžitě odebrat,
- sepsat o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud nebo od koho tabákový výrobek má),
- záznam předat metodikovi prevence,
- třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka,
- vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Konzumace alkoholu ve škole nebo v době vyučování

- Látku okamžitě odebrat,
- posoudit, zda nehrozí žákovi nějaké nebezpečí,
- v případě ohrožení zdraví zajistit nezbytnou pomoc, zavolat lékařskou službu první pomoci 155,
- pokud nehrozí akutní nebezpečí, sepiše (vždy) o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud nebo od koho alkohol má),
- záznam předat metodikovi prevence,
- v případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce (vždy) a vyzve ho, aby si žáka vyzvedl,
- jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte tel. č. +420 318 541 931.

Nález alkoholu ve škole

- Tekutinu nepodrobovat žádným testům,
- informovat vedení školy,
- odevzdat tekutinu vedení školy,
- zpracovat stručný záznam.

Zadržení alkoholu u některého žáka

- Tekutinu nepodrobovat žádným testům,
- informovat vedení školy,
- zpracovat stručný záznam (datum, místo, čas, jméno žáka, podpis žáka) v přítomnosti ředitele nebo jeho zástupce,
- záznam předat metodikovi prevence,
- informovat zákonného zástupce,
- v případě intoxikace a podezření na přítomnost ještě jiné látky v alkoholu, látku předat přivolanému lékaři.

Konzumace OPL ve škole nebo v době vyučování

- Bezprostředně odebrat návykovou látku,
- v případě ohrožení zdraví zajistit nezbytnou pomoc, zavolat lékařskou službu první pomoci 155,
- pokud nehrozí žákovi akutní nebezpečí, zpracovat stručný záznam o události,
- informovat vedení školy, zákonného zástupce, orgán sociálně právní ochrany tel. +420 318 541 931,
- v případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, vyzvat zákonného zástupce, aby si vyzvedl své dítě,
- pokud není zákonný zástupce dostupný, vyzvat orgán sociálně právní ochrany tel. +420 318 541 931 a vyčkat pokynů.

Nález OPL ve škole

- Látku nepodrobovat žádnému testu,
- ihned uvědomit vedení školy,
- za přítomnosti dalšího pracovníka vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů,
- obálku přelepit, opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru,
- informovat policii ČR.

V případě podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe:

- Vyrozumět policii a zákonného zástupce,
- izolovat žáka od ostatních,
- vyčkat příjezdu policie,
- neprovádět prohlídku osobních věcí.